

Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет іноземних мов
Кафедра міжкультурної комунікації та перекладу

ПРОГРАМА

розвитку кафедри міжкультурної комунікації та перекладу

на 2026–2031 рр.

претендента на посаду завідувача кафедри

проф. Володимира СУЛИМА

Львів 2026 рік

Стратегія розвитку кафедри міжкультурної комунікації та перекладу на період від 2026 до 2031 років

Важливі здобутки та досягнення кафедри станом на 2025/26 н. р.:

Кафедра міжкультурної комунікації та перекладу створена у вересні 2008 року. Вона готує фахівців із німецько-українського перекладу, веде дослідження актуальних теоретичних і практичних проблем перекладу, міжкультурної комунікації та германського мовознавства і забезпечує викладання нормативних та вибіркових професійно-орієнтованих курсів: Вступ до спеціальності; Перша іноземна мова (німецька мова); Друга іноземна мова; Лексикологія (німецької мови); Стилїстика (німецької мови); Теорія і практика міжкультурної комунікації; Теорія перекладу; Основи лексикографії (німецької мови); Лінгвокраїнознавство країн першої іноземної мови; Теоретичні основи другої іноземної мови (лексикологія, лінгвокраїнознавство); Методика навчання іноземної мови; Практика міжкультурної комунікації та перекладу з першої іноземної мови; Національні варіанти німецької мови в перекладі; Динаміка розвитку перекладацьких принципів; Жанрові теорії перекладу; Зіставна фразеологія; Комунікативні стратегії усного мовлення та міжкультурної комунікації та ін.

Кафедра бере участь у підготовці бакалаврів та спеціалістів зі спеціальності В11 "Філологія", спеціалізація В11.043 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька»; кваліфікація «Бакалавр філології за спеціалізацією «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька. Переклад (німецька і друга іноземна мови, міжкультурна комунікація)» та магістрів зі спеціальності В11 "Філологія", спеціалізація В11.043 «Германські мови та літератури (переклад включно) перша – німецька», кваліфікація «Магістр філології за спеціалізацією "Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька. Переклад (німецька і друга іноземна мови, міжкультурні німецькі студії)» Кафедра пройшла успішну акредитацію бакалаврської та магістерської навчальних програм.

Кафедра є учасником двох міжнародних проєктів за підтримки ДААД з германістичного партнерства з Вільним університетом м. Берлін та університетом у місті Бохум. У рамках проєктів викладачі та студенти кафедри мають можливість стажуватись та навчатись у Німеччині.

За підтримки Німецької, Австрійської служб академічних обмінів, посольств ФРН, Австрії та Швейцарії, Гете-Інституту в Україні, Фонду імені Ганса Зайделя кафедра реалізувала низку культурологічно-перекладацьких проєктів, спрямованих на підтримку німецької мови в Україні – видання календарів, проведення Днів німецької мови в Україні, організація конкурсів серед учнівської та студентської молоді, конкурсу "Вчитель року", видання посібників та підручників, проведення методичних семінарів для германістів України.

За обраною проблематикою кафедра щороку організовує і проводить всеукраїнські та міжнародні науково-практичні конференції, на яких обговорюються

важливі питання перекладознавства та сучасної лінгвістики.

Кадрове забезпечення:

За кафедрою закріплено 18,5 викладацьких ставок. З часу заснування кафедри освітній процес забезпечують: декан факультету, один професор, доктор філологічних наук, один професор, кандидат філологічних наук, 9 кандидатів філологічних наук, доцентів, 7 асистентів (з них 1 лектор Австрійської служби академічних обмінів). Середній вік працівників кафедри 41 рік. Загальне навантаження по кафедрі – 10268 годин.

Візія кафедри та базові міжнародні орієнтири:

Розвиток кафедри міжкультурної комунікації та перекладу відбуватиметься відповідно до Закону України "Про вищу освіту", Статуту та Стратегії розвитку Львівського університету, стратегії розвитку факультету іноземних мов і Положення про кафедру Львівського національного університету імені Івана Франка та з урахуванням міжнародних перекладознавчих та перекладацьких стратегій.

Стрімка інтеграція України до Європейського освітнього простору, задекларована в рамках Болонського процесу та прискорена після підписання Угоди про асоціацію з ЄС і отримання статусу кандидата на вступ до Євросоюзу (2022), а також залучення сучасних технологій до освітньої та наукової діяльності вимагає виваженого та системного осучаснення філологічної та перекладознавчої стратегій. Кафедра міжкультурної комунікації та перекладу (КМКП) є одним із ключових структурних підрозділів факультету іноземних мов, що забезпечує підготовку фахівців-медіаторів у просторі українсько-німецького культурного та ділового діалогу.

Саме з цією метою виникла необхідність у критичному аналізі провідних університетських моделей підготовки перекладачів і фахівців з міжкультурної комунікації у німецькомовному просторі, оскільки йдеться не просто про план розвитку кафедри, а про входження її у Європейський освітній простір.

Для актуального формування програми, окреслення її стратегічних напрямів та модернізації було проаналізовано освітні моделі чотирьох провідних університетів: Freie Universität Berlin, Ludwig-Maximilians-Universität München (LMU), Universität Leipzig та Universität Wien. Кожен з них демонструє відмінний підхід до організації перекладознавчих і культурологічних студій.

Огляд провідних програм:

Університет	Назва програми	Ступінь	Тривалість	Ключові особливості
Freie Universität Berlin	Sprach- und Literaturwissenschaften / Translationswissenschaft	BA + MA	6 + 4 сем.	Міждисциплінарність, цифровий переклад, корпусна лінгвістика
LMU München	Übersetzungswissenschaft	BA + MA	6 + 4 сем.	Конференц-переклад,

Університет	Назва програми	Ступінь	Тривалість	Ключові особливості
	Interkulturelle Kommunikation			медичний/юридичний переклад, когнітивні студії
Universität Leipzig	Übersetzen und Dolmetschen	BA + MA	6 + 4 сем.	Сильна компонента усного перекладу, зв'язки зі Східноєвропейськими студіями, інституційна комунікація
Universität Wien	Translationswissenschaft	BA + MA	6 + 4 сем.	Австрійський варіант, EU-переклад, інституційна комунікація ООН / ЄС

Порівняльний аналіз: сильні сторони та реалістичність адаптації

Freie Universität Berlin

FU Berlin вирізняється жорсткою інтеграцією цифрових компетенцій у перекладознавчу підготовку. Модель базується на концепції «перекладач як технологічний оператор».

LMU München

LMU пропонує найбільш диференційовану профілізацію на рівні магістратури: студенти обирають трек (конференц-переклад, медичний переклад, переклад у ЗМІ, юридичний переклад).

Universität Wien

Відень пропонує унікальний фокус на інституційному та міжнародному перекладі, зокрема для органів ЄС, ООН і ОБСЄ. В контексті курсу України на євроінтеграцію цей напрям набуває стратегічного значення: підготовка перекладачів для роботи в інституціях ЄС є прямою відповіддю на майбутні потреби держави. Програма Wien передбачає практику безпосередньо в органах ЄС, що може бути реалізовано через Erasmus+ угоди.

Universität Leipzig

Ляйпцізька школа є найближчою до українських реалій з погляду географічної та культурної близькості: Leipzig традиційно утримує сильні програми зі слов'янських мов і має досвід взаємодії зі Східноєвропейським простором. Особлива увага до усного (Dolmetschen) і послідовного перекладу відповідає реальному попиту ринку, оскільки перекладацька стратегія Ляйпцізької школи фокусує свої програми на інституційному та міжнародному перекладах, зокрема для органів ЄС, ООН і ОБСЄ. Методологія Leipzig може бути застосована майже без значних інфраструктурних вкладень.

Спільні тенденції та висновки порівняльного аналізу:

Аналіз чотирьох університетських систем дозволяє виділити стійкі тенденції, яким має відповідати модернізована програма КМКП:

- **Компетентнісний підхід:** усі чотири університети будують навчальні плани навколо переліку компетентностей, а не предметних блоків;
- **Цифровізація:** обов'язкове освоєння САТ-інструментів, машинного перекладу з постредагуванням, баз термінологічних даних;
- **Профілізація:** на рівні магістратури — спеціалізовані треки замість єдиного уніфікованого курсу;
- **Реальна практика:** партнерство з роботодавцями, стажування, спеціалізовані кабінети синхронного перекладу, переклад конференцій та офіційних заходів Університету;
- **Дослідницький компонент:** особливо на магістерському рівні — обов'язкові науково-дослідні модулі;
- **Мобільність:** Erasmus+ як системний, а не епізодичний елемент програми.

Зміна тривалості навчання у близькому майбутньому:

Оскільки у Європейських університетах домінує формат і тривалість навчання у конфігурації 3+2, МОН України подає сигнали необхідності підготовки до такого ж формату тривалості навчання на рівні Бакалаврату і Магістратури. Це спричинить зміну навчальних планів і програм. Слід зазначити, що у Європі майже не існує університетів, де б магістр навчався 1,5 року, тому наша півторарічна магістратура практично не знаходить визнання у європейських університетах.

Основні напрямки розвитку та функціонування кафедри:

Робота з кадрами:

- забезпечити збереження існуючої кількості штатних одиниць кафедри, налагодивши моніторинг успішності та сфери наукових інтересів кращих студентів факультету, з метою їх наступного стимулювання до вступу в магістратуру та аспірантуру з перспективою подальшого працевлаштування на кафедрі;
- підвищити рівень обізнаності працівників кафедри з нормативно-правовими актами, які регулюють освітній процес в університеті (насамперед, з локальними нормативно-правовими актами);
- сприяти науково-педагогічним працівникам кафедри у здобутті відповідних наукових звань;
- сприяти підвищенню кваліфікації науково-педагогічних працівників кафедри на базі закордонних університетів, з якими підписано угоди про співпрацю, та у

провідних вітчизняних закладах освіти, які мають відповідні спеціалізації і належний науково-методичний рівень.

- запровадити чітку звітність про проходження наукового стажування за кордоном і в Україні.

Освітній процес:

залучення до освітнього процесу закордонних лекторів та викладачів через організацію спільних гостьових лекцій та семінарів; сприяння ініціативам викладачів щодо запрошення гостьових лекторів.

- оновлення навчально-методичних комплексів нормативних (обов'язкових) дисциплін кафедри на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях вищої освіти з метою удосконалення форм та засобів проведення модульного контролю;
- сприяння проведенню державного атестаційного іспиту нового формату для випускників ОС «Бакалавр» відповідно до чинних норм, уніфікація його структури, формування переліку теоретичних питань, тестових завдань та методичних матеріалів для підготовки здобувачів;
- забезпечення реалізації концепції рівневого вивчення іноземної мови для здобувачів неспеціальних факультетів, на яких кафедра забезпечує викладання німецької мови, зокрема на юридичному тощо; створення нових та актуалізація наявних курсів іноземної мови за професійним спрямуванням із відповідним методичним забезпеченням; впровадження вивчення німецької мови за професійним спрямуванням для студентів третіх і четвертих курсів неспеціальних факультетів;
- переосмислення значення самостійної роботи студента та, відповідно, збільшення обсягу і підвищення якості відповідних матеріалів (забезпечення студентів відео-лекціями, розширене використання дистанційних засобів перевірки рівня засвоєння матеріалу тощо);
- удосконалення навчально-методичного забезпечення існуючих, а також розробка та впровадження нових вибірковок дисциплін кафедри із врахуванням, зокрема, їх практичної затребуваності, викликів війни та вимог європейської інтеграції;
- робота над підготовкою та публікацією навчальних видань (підручників, навчальних посібників тощо) з нормативних (обов'язкових) дисциплін кафедри
- підвищення якості проведення лекційних і практичних занять викладачами кафедри в тому числі, шляхом впровадження інтерактивних методів навчання, інтенсифікації проведення викладачами відкритих лекцій та практичних занять, врахуванням думки студентів щодо якості викладання дисциплін кафедри;
- продовження практики систематичного проведення кафедрою семінарів, на яких обговорюватимуться питання науково-методичного забезпечення дисциплін кафедри, інновації у навчанні та викладанні;
- сприяння функціонуванню при кафедрі Асоціації українських германістів, яка є базою для проведення щорічних всеукраїнських та міжнародних науково-

практичних конференцій германістів, учителів німецької мови, молодих науковців та студентів;

- проведення у рамках конференцій семінарів під керівництвом відомих українських та зарубіжних науковців, залучаючи до їх участі студентів;
- удосконалення і зміна освітніх компонентів із врахуванням побажань стейкхолдерів і нових вимог перекладацького ринку праці;

Наукова робота:

- забезпечення інформаційної та інституційної підтримки викладачів та аспірантів факультету під час захисту наукових робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук та доктора філософії;
- інтенсифікація співпраці з Науковим парком Університету, зокрема у сфері подання та реалізації наукових проєктів, держбюджетних тем тощо;
- продовження співпраці із Студентським науковим товариством факультету іноземних мов щодо організації студентських наукових конференцій і конкурсів художнього перекладу.
- активізація наукової діяльності працівників кафедри в тому числі, шляхом врахування наукового рівня публікацій та їх мінімальної кількості при вирішенні питання про подальше працевлаштування викладача на кафедрі;
- забезпечення сприятливих умов для публікації співробітниками кафедри монографій та наукових статей у фахових виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science;
- посилення наукової співпраці кафедри з аналогічними за профілем кафедрами провідних закладів вищої освіти України та країн Європейського союзу, зокрема, шляхом написання спільних монографій, підручників і посібників та регулярного проведення наукових (науково-практичних) конференцій;
- активізація взаємодії з аспірантами кафедри, в тому числі, шляхом залучення їх до науково-практичних та навчально-методичних заходів кафедри, публікації їх наукових здобутків у виданнях університету, України та зарубіжжя;
- представлення кандидатур від факультету до нагородження за наукові досягнення та здобутки на усіх адміністративних та відомчих рівнях; заохочення науковців факультету до участі у конкурсах наукових робіт тощо, інституційна підтримка їхніх кандидатур;

Міжнародна співпраця:

- збільшення обсягу міжнародних освітніх і наукових проєктів та грантів, активна участь у міжнародних конкурсах та програмах фінансування; підтримка наукових груп у підготовці та поданні заявок на міжнародні гранти у співпраці із Відділом міжнародних зв'язків Університету;
- активізація співпраці кафедри міжкультурної комунікації та перекладу з профільними закордонними університетськими інститутами німецькомовних країн, з якими підписано договори, шляхом онлайн проведення міжфакультетських

науково-практичних семінарів за участю не тільки науково-педагогічних працівників кафедри, але й здібних студентів;

- випрацювання спільних програм стажування та співпраця з міжнародними партнерами для забезпечення можливостей стажування викладачів і студентів з метою опублікування у співавторстві наукових статей та результатів спільних досліджень;
- підтримка та стимулювання участі викладачів кафедри у міжнародних програмах, проєктах, грантах, тренінгах тощо (зокрема, в рамках програми проєктів Erasmus+);
- залучення до викладання відповідних предметів зарубіжних науково-педагогічних працівників за профілем кафедри.
- поширення правдивої інформації іноземною мовою у зарубіжному медіапросторі про виклики, які ставляться перед українською освітою через воєнну агресію ворога, та сприяння обміну досвідом щодо протистояння дестабілізуючим діям;

Організаційна, соціальна та виховна робота

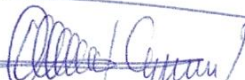
Відповідно до основних напрямів розвитку факультету іноземних мов та університету, Закону України «Про вищу освіту», з метою формування у студентів почуття високої людської гідності та фахової відповідальності, громадянського національного патріотизму

слід зосередити увагу на такі пункти:

- Випрацювання уніфікованих форм анкет та проведення щорічного (кожного навчального року) анкетування студентів щодо якості забезпечення кафедрою освітнього процесу (в тому числі, ефективності кінцевих та проміжних форм звітності, якості проведення лекційних та практичних занять викладачами кафедри, об'єктивності оцінювання);
- Інформаційна підтримка ініціатив Центру соціального розвитку та громадських ініціатив Університету, Психологічної служби Університету, Центру культури та дозвілля серед викладачів та студентів факультету, залучення факультету в реалізацію спільних проєктів, заходів з цими та іншими службами Університету;
- Захист трудових прав працівників факультету, представлення їх кандидатур до нагородження за навчальну роботу, виховання молоді, наукові здобутки на усіх відомих рівнях;
- Організація для студентів кафедри екскурсій, вечорів, диспутів тощо в рамках факультету та університету, сприяння відвідуванню ними музеїв, виставок, театрів, культурних і політичних заходів, які проводяться в університеті та м. Львові.

Професор кафедри міжкультурної
комунікації та перекладу

професор В.Т. Сулим
факультет іноземних мов
Університету ім. Т.Франка

Володимир СУЛИМ

Декан факультету
іноземних мов

Любомир БОРАКОВСЬКИЙ